

Bank Spółdzielczy
Ziemi Kraśnickiej
w Kraśniku

Grupa BPS

Ujawnienie informacji

***dotyczących adekwatności kapitałowej oraz innych informacji
podlegających ogłaszaniu zgodnie z częścią ósmą
Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013
z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla
instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.***

wg stanu na 31.12.2014 r.

I. WSTĘP

1. W niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem”, Bank Spółdzielczy Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji według stanu na 31 grudnia 2014 r. Ujawnienie to realizowane jest zgodnie z wymogami, określonymi w części ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”),

2. Bank w zakresie ujawnianych informacji stosuje pominięcie informacji uznanych za:

- nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
- zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.

3. W przypadku pominięcia informacja o tym jest podawana w treści Ujawnienia.

4. Bank Spółdzielczy Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku zrzeszony jest w banku zrzeszającym, którym jest Bank Polskiej Spółdzielczości Spółka Akcyjna w Warszawie.

Bank Spółdzielczy Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku założony jest na czas nieokreślony.

Bank Spółdzielczy Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku jest zrzeszony w Związku Rewizyjnym Banków Spółdzielczych im. dr Franciszka Stefczyka z siedzibą w Warszawie.

Siedzibą Banku Spółdzielczego Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku jest miasto Kraśnik.

Bank Spółdzielczy Ziemi Kraśnickiej działa na terenie województwa lubelskiego i powiatu stalowowolskiego w województwie podkarpackim.

Bank Spółdzielczy Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Lublin - Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, VI Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000087630.

Główny Urząd Statystyczny nadał Bankowi REGON nr 000501104.

Podstawową strukturę organizacyjną w Banku tworzą: Centrala i Oddziały. W ramach struktury organizacyjnej Banku działają ponadto Ekspozytury podporządkowane bezpośrednio Centrali lub Oddziałom.

W sposób szczegółowy struktura organizacyjna Banku przedstawia się jak niżej:

1. **Centrala w Kraśniku**, 23-200 Kraśnik, ulica Ogrodowa 5

Ekspozytury podporządkowane Centrali :

- Ekspozytura Nr 1 ul. Aleja Niepodległości 25 E, 23-210 Kraśnik
- Ekspozytura Nr 2 ul. Urzędowska 38 E, 23-200 Kraśnik
- Ekspozytura Nr 3 ul. Ks. Zielińskiego 1, 23-210 Kraśnik
- Ekspozytura Nr 4 ul. Koszarowa 12 A, 23-200 Kraśnik

2. **Oddział w Annopolu** ul. Partyzantów 22, 23-235 Annopol

Ekspozytury podporządkowane Oddziałowi w Annopolu:

- Ekspozytura w Kosinie, 23-235 Annopol
- Ekspozytura w Annopolu ,ul. Rynek 1 , 23-235 Annopol

3. **Oddział w Batorzu**, Batorz I Nr 51 A, 23-320 Batorz

4. **Oddział w Dzierzkowicach**, ul. Rynek 83, 23-251 Dzierzkowice

5. **Oddział w Gościeradowie**, Gościeradów Nr 59, 23-275 Gościeradów

6. **Oddział w Modliborzycach**, ul. Janowska Nr 2, 23-310 Modliborzycy

- Ekspozytura w Wierzchowiskach – podporządkowana Oddziałowi w Modliborzycach

7. **Oddział w Szastarce**, Szastarka Nr 59 A, 23-225 Szastarka

- Ekspozytura w Polichnie – podporządkowana Oddziałowi w Szastarce

8. **Oddział w Stalowej Woli**, ul. Poniatowskiego 88, 37-450 Stalowa Wola

9. **Oddział w Trzydniku**, Trzydnik Duży Nr 15, 23-230 Trzydnik Duży
Ekspozytury podporządkowane Oddziałowi w Trzydniku :
 - Ekspozytura w Olbięcinie, 23-231 Olbięcin
 - Ekspozytura w Rzeczycy Ziemiańskiej, 23-230 Trzydnik
 10. **Oddział w Urzędowie**, ul. Partyzantów 1, 23-250 Urzędów
 11. **Oddział w Wilkołazie**, Wilkołaz I Nr 41, 23-212 Wilkołaz
 12. **Oddział w Zaklikowie**, ul. Mickiewicza Nr 1, 37-470 Zaklików
 - Ekspozytura w Lipie, 37- 470 Zaklików – podporządkowana Oddziałowi w Zaklikowie
 13. **Oddział w Zakrzówku**, ul. Kościuszki Nr 16, 23-213 Zakrzówek.
5. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych.

II. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM - ART. 435 ROZPORZĄDZENIA

1. Bank Spółdzielczy Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku jest bankiem detalicznym, wyłącznie z polskim kapitałem, o polskim charakterze, uniwersalnym, dla którego największą wartością jest Klient. Zachowując dotychczasową pozycję na terenie swojego działania tj. województwa lubelskiego, oraz powiatu stalowowolskiego w województwie podkarpackim pełni wiodącą rolę w obsłudze rolnictwa, małych i średnich przedsiębiorstw, samorządów terytorialnych oraz bezpośrednio gospodarstw domowych udzielając kredytów mieszkaniowych i innych o charakterze konsumpcyjnym. Bank stara się stwarzać jak najlepsze warunki dobrej i rzetelnej obsługi Klientów umożliwiając równocześnie rozwój zawodowy jego pracowników. Realizując swoją misję za główny strategiczny cel swojego działania Bank przyjął umacnianie podstaw ekonomicznych działalności poprzez dalsze akumulowanie kapitału w celu zwiększania bezpieczeństwa powierzonych mu wkładów i lokat oraz minimalizowania ryzyka w zarządzaniu tymi środkami przy ciągłym unowocześnianiu i usprawnianiu prowadzonej działalności.
2. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie z długofalową Strategią zarządzania ryzykiem bankowym w Banku Spółdzielczym Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku, opracowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami Strategii działania Banku i podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.
3. Strategia zarządzania ryzykiem bankowym w Banku Spółdzielczym Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku jest powiązana również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym, tj. m.in.: Polityką kapitałową Banku, planami finansowymi, a także politykami w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
4. Strategia zarządzania ryzykiem oraz polityki zawierają cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowany poziom ryzyka jaki Bank może ponieść.
5. Zarządzanie ryzykiem realizowane jest na podstawie pisemnych i zatwierdzonych przez Zarząd wewnętrznych regulacji, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka, uznanych przez Bank za istotne. Do ryzyk istotnych w swojej działalności, Bank zalicza:
 - 1) ryzyko kredytowe,
 - 2) ryzyko koncentracji zaangażowań,
 - 3) ryzyko płynności,
 - 4) ryzyko stopy procentowej,
 - 5) ryzyko operacyjne, w tym ryzyko prawne, modeli, i ryzyko informatyczne,
 - 6) ryzyko braku zgodności,

- 7) ryzyko kapitałowe,
- 8) ryzyko biznesowe, oraz inne ryzyka jeżeli, według oceny Banku, winny podlegać jako ryzyko istotne odrębnemu zarządzaniu na podstawie regulacji wewnętrznych.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

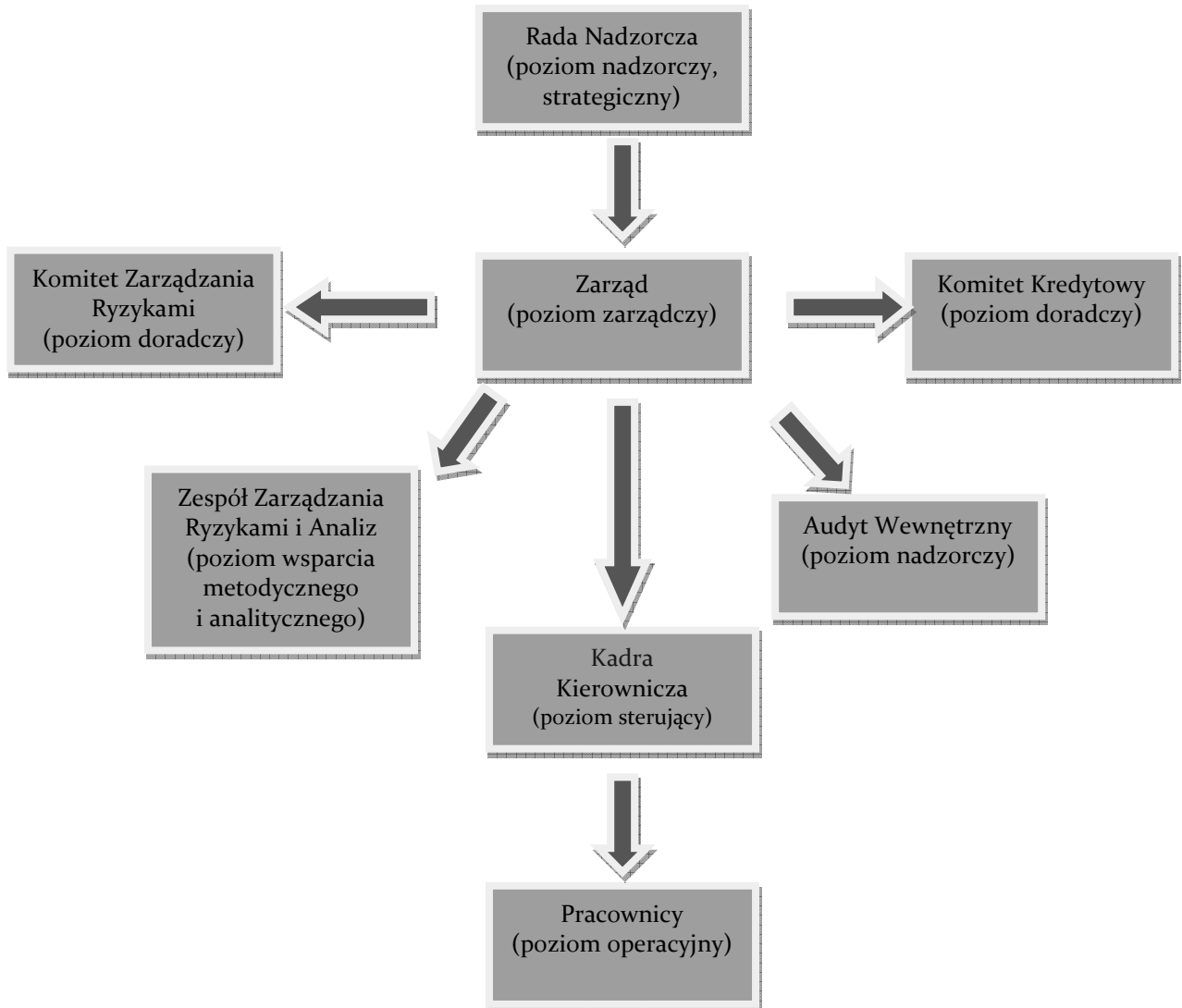
- dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, w tym nowych norm płynnościowych, określonych w Pakiecie CRD IV/CRR,
- szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka, zgodnie z rozporządzeniem 575/2013 UE,
- analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego),
- uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych, z uwzględnieniem buforów kapitału (zabezpieczającego i antycyklicznego),
- agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku,
- raportowanie wyników oceny ryzyk oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej zgodnie z Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku,
- audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku,
- wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

- Identyfikacja ryzyka polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu na gruncie procesu ICAAP istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku.
- Pomiar ryzyka obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą zdefiniowanych miar. Ocena ryzyka polega na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka. Testy warunków skrajnych stosowane są w celu oszacowania potencjalnych strat w przypadku sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych i przeprowadzane są na podstawie podlegających przeglądowi scenariuszy, opisujących sytuacje wykraczające poza normalne warunki rynkowe, z zachowaniem realności realizacji tych scenariuszy.
- Monitorowanie ryzyka odbywające się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności.
- Raportowanie ryzyka obejmujące cykliczne informowanie Kierownictwa i Rady Nadzorczej Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania jest dostosowana do szczebla zarządczego odbiorców.
- Działania zarządcze polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko poprzez ustalanie wysokości limitów i wartości progowych, wydawanie zaleceń, podejmowanie decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

6. Podstawowe zadania organów Banku w zakresie zarządzania ryzykiem zostały określone w Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w Banku Spółdzielczym Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku.

Strukturę organizacyjną zarządzania ryzykiem przedstawia niżej prezentowany model :

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku wiodącą rolę pełnią Rada Nadzorcza i Zarząd Banku.

Wymagania wobec Rady Nadzorczej i Zarządu:

- a) członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu muszą cieszyć się nieposzlakowaną opinią i posiadać wystarczającą wiedzę, umiejętności i doświadczenie do wykonywania swoich obowiązków. Ogólny skład organów Banku odzwierciedla odpowiednio szeroki zakres doświadczeń i kompetencji,
- b) wszyscy członkowie organów winni poświęcać wystarczająco dużo czasu wykonywaniu swoich funkcji w Banku, a także analizom kwestii ryzyka,
- c) organy Banku zobowiązane są brać czynny udział w zarządzaniu wszystkimi rodzajami istotnego ryzyka, o których mowa w przepisach rangi ustawowej i w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013. Oznacza to regularne omawianie zagadnień ryzyka na posiedzeniach organów.

Podstawowe zadania w procesie zarządzania ryzykiem:

Rada Nadzorcza:

- 1) zatwierdza strategię i poszczególne polityki zarządzania ryzykami oraz strategię działania Banku, która określa m.in.:
 - zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem,
 - specyfikę i profil działalności,
 - możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku,
- 2) założenia polityki w zakresie ryzyka braku zgodności Banku;
- 3) zasady polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku;
- 4) zatwierdza regulacje wewnętrzne dotyczące procesów:
 - szacowania kapitału wewnętrznego,
 - planowania i zarządzania kapitałowego;
- 5) zatwierdza strukturę organizacyjną, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 6) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym;
- 7) zapewnia wybór członków Zarządu, posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 8) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne ryzyka i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
- 9) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd:

- 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz regulacji wewnętrznych dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka w zakresie:
 - systemu zarządzania ryzykiem,
 - systemu kontroli wewnętrznej,
 - szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania i planowania kapitałowego;
- 2) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego, dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
- 3) odpowiada za właściwe ustalenie całkowitego wymaganego poziomu kapitału na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i jego jakościową ocenę;
- 4) wprowadza, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą, strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;

- 5) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
- 6) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość, dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
- 7) odpowiada za przejrzystość działań Banku, a w szczególności za:
 - ujawnianie informacji na temat działalności Banku, pozwalających na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania bezpieczeństwa jego działalności i na ocenę sytuacji finansowej,
 - zapewnienie zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami ostrożnościowymi Komisji Nadzoru Finansowego,
 - zapewnienie, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności i posiada regulacje wewnętrzne w tym zakresie;
- 8) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem.

Komórki organizacyjne:

- 1) Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też komórkami organizacyjnymi Banku.
- 2) Komórki organizacyjne uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem zgodnie z zasadami określonymi w regulacjach wewnętrznych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz z Regulaminem organizacyjnym Banku;
- 3) W procesie zarządzania ryzykiem udział bierze:

1) **Komitet Zarządzania Ryzykami** – do którego zadań należy opiniowanie projektów strategii zarządzania ryzykami w Banku, opiniowanie działań umożliwiających realizację celów strategicznych, wydawanie opinii na temat polityki zarządzania ryzykami, polityki kredytowej, handlowej, kadrowej itp. współdziałanie w kształtowaniu głównych założeń w oparciu o które budowany jest plan finansowy przy uwzględnieniu podstawowych wskaźników ekonomicznych mających wpływ na jego realizację, analiza i opiniowanie struktury aktywów i pasywów zapewniającej maksymalizację przychodów Banku przy jednoczesnym minimalizowaniu ryzyka, dokonywanie analizy nowo wprowadzanych produktów w aspekcie ich wpływu na ponoszone przez Bank ryzyko oraz wynik finansowy Banku, opiniowanie informacji zarządczych przygotowywanych na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej.

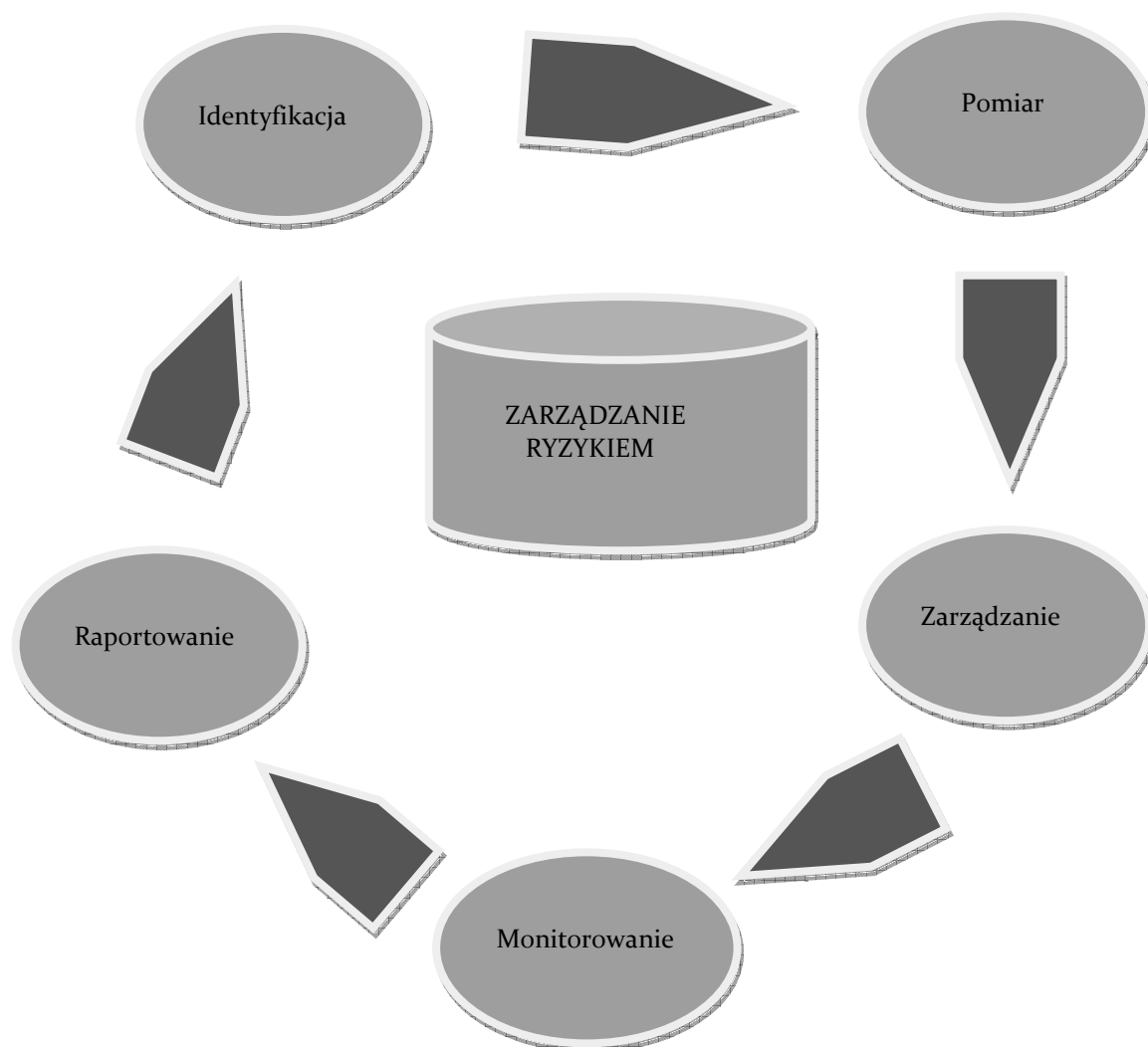
2) **Komitet Kredytowy Banku** - opiniuje transakcje kredytowe przekazywane do decyzji Zarządu oraz propozycje klasyfikacji ekspozycji pod względem kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Kredytowego”

3) **Wydział Produktów Bankowych i Marketingu** - opracowuje projekty regulacji wewnętrznych dotyczących zdolności i wiarygodności kredytobiorców oraz prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych, projekty regulacji wewnętrznych dotyczących windykacji i restrukturyzacji wierzytelności Banku. Przyjmuje wnioski o udzielenie kredytów, pożyczek i gwarancji bankowych wraz z dokumentacją wymaganą obowiązującymi w Banku procedurami, sprawdza kompletność i rzetelność dokumentów, dokonuje wstępnej weryfikacji klientów i oceny zdolności kredytowej zgodnie z posiadanymi uprawnieniami w tym zakresie oraz przeprowadza inspekcje u wnioskodawców. Ponadto opracowuje projekty wewnętrznych regulacji produktowych, odpowiada za sprzedaż produktów bankowych oraz monitorowanie obowiązków kredytobiorcy wynikających z umowy kredytu;

- 4) **Zespół Analityków Kredytowych** – współpracuje w zakresie projektowania polityki kredytowej Banku, ustalania limitów związanych z działalnością kredytową oraz w tworzeniu regulacji wewnętrznych w zakresie ryzyka kredytowego. Dokonuje weryfikacji dokumentacji kredytowej pod kątem kompletności, poprawności i wiarygodności oraz oceny zdolności kredytowej i proponowanych zabezpieczeń. Ocenia adekwatność zabezpieczeń i poprawność propozycji decyzji kredytowych. Dokonuje okresowego przeglądu zabezpieczeń oraz niezależnego przeglądu klasyfikacyjnego portfela kredytowego oraz weryfikuje propozycje tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych na ekspozycje kredytowe.
- 5) **Stanowisko pracy d/s monitoringu** – monitoruje i ocenia sytuację ekonomiczno – finansową kredytobiorców, wystawców zabezpieczeń, dokonuje przeglądu i przygotowuje propozycje klasyfikacji kredytowych oraz monitoruje zabezpieczenia ekspozycji kredytowych.
- 6) **Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz** - opracowuje projekty strategii, polityk i regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej, sporządza analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko, a także odpowiada za monitorowanie ryzyka i szacowanie kapitału wewnętrznego;
- 7) **Główny Księgowy** - odpowiada za lokowanie nadwyżek środków pieniężnych oraz za wycenę aktywów i pasywów;
- 8) **Kierownicy komórek organizacyjnych** - dokonują kontroli funkcjonalnej w ramach czynności wykonywanych przez nadzorowane komórki;
- 9) **Pozostali pracownicy** - mają obowiązek przestrzegania regulacji wewnętrznych, tj. strategii, polityk, instrukcji, regulaminów i metodyk oraz uczestniczą w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz w raportowaniu tych zdarzeń;
- 10) **Stanowisko audytu wewnętrznego** - kontroluje i ocenia sprawność i prawidłowość działania systemu zarządzania ryzykiem.

7. Schemat zarządzania ryzykiem w Banku

Sposób obiegu informacji oraz prowadzonych działań w zakresie zarządzania ryzykiem przedstawia w sposób poglądowy niżej zamieszczony schemat :

8. Strategia i procesy zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ryzykiem koncentracji zaangażowań, ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzykiem rezydualnym.

Ryzyko kredytowe rozumiane jest jako całokształt zagrożeń związanych z działalnością kredytową Banku. Ryzyko to związane jest z możliwością wystąpienia strat finansowych, spowodowanych niewywiązywaniem się kontrahenta Banku z zobowiązań, wynikających z warunków umowy. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na jego działalność. Naczelną zasadą, jaką kierują się jednostki organizacyjne Banku, jest zasada bezpieczeństwa, zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej jak i całego portfela kredytowego, realizowana poprzez właściwe oszacowanie i zarządzanie ryzykiem kredytowym. Bank prezentuje ostrożnościowe podejście do ryzyka i dąży do optymalizacji wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym na poziomie strategicznym realizowane jest przez Zarząd Banku odpowiadający za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania tym ryzykiem, monitorowanie

skuteczności systemu oraz zatwierdzenie procedur i limitów ograniczających ryzyko kredytowe. Nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem kredytowym sprawuje Rada Nadzorcza oceniająca jego adekwatność i skuteczność oraz nadzorująca realizację założeń strategii zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku i jej zgodność ze strategią i planem finansowym Banku.

Cele strategiczne dotyczące zarządzania ryzykiem kredytowym:

- 1) doskonalenie wewnętrznych regulacji dotyczących zasad kredytowania, monitorowania i wyceny ryzyka kredytowego,
- 2) zapewnienie skutecznego i niezależnego procesu klasyfikacji ekspozycji kredytowych,
- 3) doskonalenie, dostosowanych do profilu ryzyka, zasad dywersyfikacji portfela kredytowego oraz systemu ustalania i monitorowania wewnętrznych limitów ostrożnościowych,
- 4) intensyfikacja działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych należności Banku,
- 5) zapewnienie właściwego systemu raportowania organom Banku o ryzyku w portfelu kredytowym i ryzyku koncentracji zaangażowań.

Głównym dokumentem, stanowiącym ramowe zasady prowadzenia polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, jest Polityka kredytowa Banku Spółdzielczego Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku na lata 2014-2015, zwany dalej polityką kredytową.

Polityka kredytowa, jak również istniejący system kompetencji kredytowych oraz szczegółowe wewnętrzne regulacje dotyczące poszczególnych obszarów działalności kredytowej, w tym segmentów klientów i produktów, stanowią kompleksowy system zarządzania ryzykiem kredytowym jak również narzędzie wspierające realizację celów biznesowych

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym obejmuje:

- identyfikację czynników ryzyka kredytowego,
- ocenę oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka kredytowego (limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko),
- monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
- wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- kontrolę zarządzania ryzykiem kredytowym.

Do podstawowych działań mających na celu optymalizację ryzyka kredytowego należy zaliczyć:

- 1) dywersyfikację struktury przedmiotowej i podmiotowej portfela, poprzez wewnętrzne limity koncentracji,
- 2) preferowanie produktów generujących niższy wymóg kapitałowy w celu efektywnego zarządzania kapitałem,
- 3) analizę struktury i monitoring portfela w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń wynikających z nadmiernych zaangażowań, a w przypadku zidentyfikowania sygnałów ostrzegawczych, wprowadzanie stosownych ograniczeń,
- 4) stosowanie technik redukcji ryzyka kredytowego,
- 5) wykorzystywanie informacji o klientach Banku z systemów wymiany danych,
- 6) nadzór nad czynnościami wykonywanymi w toku procesu kredytowania, obejmujący m.in.: proces przestrzegania przepisów wewnętrznych Banku i kompetencji,
- 7) analizę i monitoring wartości przyjętych prawnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych,

Obowiązek stosowania ostrożnościowego podejścia do ryzyka kredytowego dotyczy wszystkich pracowników Banku i każdej transakcji kredytowej.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego, prowadzone jest poprzez:

- 1) monitorowanie i raportowanie ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji wierzytelności;
- 2) monitorowanie i raportowanie jakości, struktury i dynamiki portfela kredytowego;
- 3) monitorowanie i raportowanie adekwatności dokonywanych odpisów i wielkości tworzonych rezerw na należności z grupy „zagrożone” oraz sumy pomniejszych podstawy tworzenia rezerw celowych;
- 4) monitorowanie ekspozycji kredytowych, w tym ekspozycji z grupy „zagrożone”, ich struktury, czynników ryzyka;
- 5) monitorowanie kredytów udzielanych podmiotom i osobom, o których mowa w art. 79 ustawy Prawo bankowe;
- 6) pomiar i analizę kwot nieodzyskanych (strat kredytowych);
- 7) monitorowanie procesu ustanawiania prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych;
- 8) pomiar poziomu pokrycia ekspozycji kredytowych prawnymi zabezpieczeniami ich spłaty (w szczególności zabezpieczeniami w postaci hipotek na nieruchomościach), w tym przeciętny poziom bieżącego LtV oraz poziom ekspozycji, dla których zabezpieczenie hipoteczne nie jest własnością kredytobiorcy,
- 9) realizację przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych, polegających w szczególności na:
 - organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych,
 - prawidłowym przepływie informacji,
 - odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,
 - nadzorze nad działalnością kredytową.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji kredytowej polega na ustaleniu:

- 1) ryzyka wynikającego z sytuacji ekonomiczno - finansowej kredytobiorcy, będącego zarówno osobą fizyczną, jak i podmiotem gospodarczym czy rolniczym;
- 2) ryzyka związanego z zawieraną transakcją kredytową;
- 3) ryzyka związanego z transakcją kredytową w trakcie jej trwania.

8.1. Ryzyko koncentracji zaangażowań.

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. Strategicznym celem w zakresie ryzyka koncentracji jest:

- 1) dywersyfikacja i minimalizowanie poziomu ryzyka z wykorzystaniem odpowiednich instrumentów;
- 2) przestrzeganie limitów koncentracji wierzytelności, wynikających z art. 71 i art. 79 ustawy Prawo bankowe;
- 3) ustalanie i przestrzeganie wewnętrznych limitów koncentracji zaangażowań Banku, w szczególności w odniesieniu do: grupy klientów, produktów, branż i prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych.

W ramach podejmowanych działań dywersyfikujących ryzyko koncentracji zaangażowań Bank wykorzystuje następujące instrumenty:

- 1) na poziomie jednostkowym:
 - a) procedury kredytowe w zakresie oceny zdolności kredytowej kredytobiorców i ustanawiania prawnych zabezpieczeń,
 - b) procedury w zakresie opiniowania transakcji kredytowych i podejmowania decyzji kredytowych,
 - c) procedury dotyczące udzielania pełnomocnictw i upoważnień do podejmowania decyzji kredytowych,
 - d) procedury w zakresie monitorowania i klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka kredytowego oraz dokonywania odpisów z tytułu trwałej utraty wartości,
 - e) procedury w zakresie monitorowania zabezpieczeń,
 - f) procedury w zakresie ustalania i monitorowania limitów koncentracji łącznych zaangażowań i zaangażowań kapitałowych;
- 2) na poziomie portfela kredytowego:

- a) parametryczne normy ostrożnościowe (ustawowe),
- b) Politykę zarządzania ryzykiem kredytowym,
- c) wewnętrzne limity w zakresie koncentracji zaangażowań kredytowych, w tym z tytułu dużych zaangażowań,
- d) testy wrażliwości,
- e) szacowanie odpowiedniej wielkości kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań.

Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Banku.

Zasady klasyfikacji ryzyka koncentracji zaangażowań pod względem istotności ustala się w oparciu o procedurę szacowania i oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP).

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Proces szacowania kapitału wewnętrznego Banku w odniesieniu do ryzyka koncentracji zaangażowań uwzględnia:

- 1) jakość zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań,
- 2) jakość systemu kontroli wewnętrznej,
- 3) możliwość podjęcia efektywnych działań obniżających poziom ryzyka koncentracji zaangażowań,
- 4) rezultaty wyników pomiaru ryzyka koncentracji.

8.2. Ryzyko kredytowe ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Hipoteczne zabezpieczenie ekspozycji kredytowych stanowi jedną z podstawowych form zabezpieczenia przyjmowanego przez Bank. Zaangażowanie Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie przekracza 20% portfela kredytowego, w związku z tym ryzyko kredytowe tych ekspozycji uznaje się za istotne i może mieć znaczący wpływ na kondycję finansową Banku. Celem strategicznym w zakresie ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie jest zapewnienie bezpiecznej działalności Banku poprzez stałe monitorowanie, pomiar i ocenę:

- 1) poziomu zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie;
- 2) jakości portfela kredytowego w grupie tych ekspozycji;
- 3) wartości ww. ekspozycji w sytuacji zagrożonej;
- 4) wartości i jakości indywidualnie istotnych ekspozycji kredytowych, w tym również w sytuacji zagrożonej;
- 5) stopnia wykorzystania limitów koncentracji łącznego zaangażowania zabezpieczonego hipotekami;
- 6) wahań cen na rynku nieruchomości, prognozy kształtowania się rynkowych cen nieruchomości oraz ich wpływu na ryzyko kredytowe ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- 7) wahań stóp procentowych;
- 8) bieżącej wartości nieruchomości;
- 9) poziomu wskaźnika LtV dla ekspozycji kredytowych oraz portfela kredytowego.

8.3. Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych.

Do detalicznych ekspozycji kredytowych Bank zalicza zgodnie z definicją Rekomendacji „T” kredyty udzielone osobom fizycznym na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą ani rolniczą, z wyłączeniem ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, zabezpieczonych kaucją złożoną w Banku, kredytów na zakup papierów wartościowych oraz ekspozycji, których źródłem spłaty jest sprzedaż papierów wartościowych. Celem strategicznym w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych jest zminimalizowanie poziomu ryzyka kredytowego portfela detalicznych ekspozycji i stworzenie bezpiecznej struktury tego portfela. Istotnym elementem ww. ryzyka jest prawidłowo przeprowadzona ocena zdolności kredytowej klienta oraz wiarygodność wszystkich osób zobowiązanych do spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej.

Zasady bezpiecznego zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych Banku obejmują działania polegające na:

- 1) monitorowaniu portfela detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 2) stosowaniu limitów ograniczających ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 3) monitorowaniu procesu kredytowego i akceptacji transakcji kredytowych.

8.4. Ryzyko rezydualne.

Ryzyko rezydualne jest ryzykiem związanym ze stosowaniem przez Bank technik redukcji ryzyka kredytowego, które mogą być mniej efektywne niż oczekiwano. W rezultacie celem zarządzania ryzykiem rezydualnym jest monitorowanie tego ryzyka, zapewnienie skuteczności technik redukcji ryzyka kredytowego oraz ograniczanie ryzyka związanego ze stosowaniem prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych.

Bank monitoruje ryzyko rezydualne w zakresie:

- 1) pojedynczej ekspozycji kredytowej,
- 2) portfela kredytowego.

8.5. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka kredytowego (w tym ryzyka koncentracji zaangażowań, ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzyka rezydualnego).

System informacji zarządczej w ramach ryzyka kredytowego obejmuje kwartalną analizę i raportowanie kluczowych zewnętrznych oraz wewnętrznych limitów, wskaźników ryzyka, która po zaakceptowaniu przez Komitet Zarządzania Ryzykami przedstawiana jest Zarządowi Banku.

Raport z zarządzania ryzykami i adekwatności kapitałowej, przedkładany w okresach półrocznych Radzie Nadzorczej, zawiera syntetyczną informację na temat poziomu ryzyka kredytowego (w tym ryzyka koncentracji zaangażowań, ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzyka rezydualnego), na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwo jego występowania, wykorzystania wewnętrznych limitów oraz jakości i skuteczności przyjętych metod zarządzania tym ryzykiem.

8.6. Zasady polityki stosowania prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych i ograniczania ryzyka kredytowego (w tym ryzyka koncentracji zaangażowań, ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzyka rezydualnego).

Zabezpieczenie wierzytelności ma na celu zapewnienie zwrotu należności Banku, w szczególności z tytułu udzielonego kredytu, pożyczki wraz z odsetkami, prowizjami i innymi kosztami Banku lub wykonania przez dłużnika innego zobowiązania pieniężnego wobec Banku, w razie gdyby dłużnik nie wywiązał się w terminie z warunków umowy. Bank w zależności od produktu kredytowego stosuje następujące rodzaje zabezpieczenia:

- 1) weksel in blanco;
- 2) kaucja pieniężna;
- 3) blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym;
- 4) pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym;
- 5) poręczenie według prawa cywilnego;
- 6) poręczenie wekslowe;
- 7) gwarancja;

- 8) przelew wierzytelności na zabezpieczenie;
- 9) cesja praw z umów ubezpieczenia;
- 10) przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku/przeniesienie własności;
- 11) przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do tożsamości/przeniesienie własności;
- 12) zastaw rejestrowy;
- 13) hipoteka;
- 14) poddanie się egzekucji;
- 15) przystąpienie do długu;
- 16) ubezpieczenie kredytu;
- 17) zgoda na potrącenie z listy płac w trybie określonym w art. 91 kodeksu pracy.

Przy wyborze prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych Bank kieruje się rodzajem i wielkością kredytu, okresem kredytowania oraz oceną ryzyka kredytowego transakcji i innych zagrożeń.

9. Strategia i procesy zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz jego kapitału na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Narażenie wyniku finansowego wynikające ze zmian stóp procentowych dotyczy głównie ewentualnych odchylen w zakresie wyniku odsetkowego.

Ryzyko stopy procentowej jest pojęciem o szerokim zakresie, obejmującym cztery główne kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania - odnosi się do portfela bankowego i wyraża się w zagrożeniu przychodów odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie, powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek;
- 2) ryzyko bazowe - wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania;
- 3) ryzyko opcji klienta - wynika z wpisanych w produkty bankowe opcji klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych. Instrumenty zawierające opcje klienta są na ogół najbardziej typowe dla działalności bankowej, usytuowanej w portfelu bankowym i obejmują kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem części lub całości kredytu oraz różnego typu depozyty, pozwalające deponentom wycofać środki w dowolnym momencie;
- 4) ryzyko krzywej dochodowości - polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi danego rynku lub indeksu, odnoszącymi się do różnych terminów przeszacowania.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej to z jednej strony monitorowanie i prognozowanie zmian rynkowych stóp procentowych a z drugiej identyfikowanie zagrożeń związanych ze zmianami stóp procentowych i podejmowanie działań w celu ich eliminacji.

Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej odnoszą się do wszystkich pozycji bilansowych oraz pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku przy równoczesnym utrzymaniu atrakcyjności i konkurencyjności oferty dla klientów.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczenia ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,

- 2) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,
- 3) codzienną realizację polityki stóp procentowych w procesie sprzedaży produktów bankowych.

9.1. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka stopy procentowej.

Metody pomiaru ryzyka stopy procentowej:

- 1) analiza i pomiar ryzyka stopy procentowej metodą luki niedopasowania terminów przeszacowania;
- 2) symulacje możliwego wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy;
- 3) analiza ryzyka bazowego i ryzyka opcji klienta;
- 4) analiza elastyczności stóp procentowych.

W Banku przeprowadzane są testy warunków skrajnych w celu oszacowania zmian wyniku finansowego w przypadku wzrostu/spadku stóp procentowych o 35 punktów bazowych (w przypadku ryzyka bazowego) oraz o 200 punktów bazowych (w przypadku ryzyka przeszacowania terminów).

System informacji zarządczej w ramach ryzyka stopy procentowej obejmuje:

- 1) w okresach miesięcznych - analizę ryzyka stopy procentowej.
- 2) w okresach rocznych - raport z realizacji Polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Raport z zarządzania ryzykami i adekwatności kapitałowej, przedkładany półrocznie Radzie Nadzorczej, zawiera syntetyczną informację na temat poziomu ryzyka stopy procentowej, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwo jego występowania, wykorzystania wewnętrznych limitów ostrożnościowych oraz jakości i skuteczności przyjętych metod zarządzania tym ryzykiem.

9.2. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka stopy procentowej.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka Zarząd zatwierdza wewnętrzne limity, wyznaczające dopuszczalny poziom ekspozycji na ryzyko stopy procentowej, z uwzględnieniem założeń strategii działania oraz planów finansowych, zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą.

Rodzaje wewnętrznych limitów wynikają z prostego charakteru produktów i nieskomplikowanej struktury bilansu Banku.

System limitów wewnętrznych w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmuje:

- 1) limit dopuszczalnej zmiany wartości wyniku odsetkowego;
- 2) limit maksymalnej wartości względnego współczynnika luk;
- 3) limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego w warunkach skrajnych;
- 4) limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego;
- 5) limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania;
- 6) limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka krzywej dochodowości.

Monitorowanie wewnętrznych limitów odbywa się w cyklach miesięcznych i podlega mu bilans Banku i pozycje pozabilansowe, według stanu na koniec każdego miesiąca.

10. Strategia i procesy zarządzania ryzykiem płynności.

Ryzyko płynności jest definiowane jako zagrożenie utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, a w konsekwencji poniesienia dodatkowych kosztów, związanych z koniecznością zaciągnięcia zobowiązań lub sprzedażą aktywów na niekorzystnych warunkach, w związku z ryzykiem płynności rynku (produktu).

Płynność rozpatrywana jest w następujących horyzontach czasowych:

- 1) płynność natychmiastowa - w okresie 1 dnia
- 2) płynność bieżąca - w okresie do 7 dni,
- 3) płynność krótkoterminowa - w okresie do 1 miesiąca,
- 4) płynność średnioterminowa - w okresie od 1 do 12 miesięcy,
- 5) płynność długoterminowa - powyżej 12 miesięcy.

Zarządzając płynnością finansową Bank dąży do wzrostu stabilnych źródeł finansowania działalności, ponieważ stabilność pozyskiwanych środków i systematyczny wzrost kwoty osadu na depozytach są szczególnie istotne dla finansowania długoterminowych należności.

Bank utrzymuje aktywa zabezpieczające płynność w formie: gotówki w kasach i bankomatach, środków na rachunku bieżącym w banku zrzeszającym, lokat w banku zrzeszającym, dłużnych papierów wartościowych o wysokiej płynności, tj. bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego i obligacji skarbowych.

Cele strategiczne zarządzania ryzykiem płynności w Banku:

- 1) utrzymywanie płynności bieżącej Banku,
- 2) rozwijanie działalności handlowej oraz inwestycyjnej w granicach zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą, przy założeniu zachowania bezpieczeństwa finansowego Banku, postanowień nadzorczych rekomendacji oraz norm płynności i adekwatności kapitałowej,
- 3) zwiększanie potencjału operacyjnego na rynku międzybankowym w celu efektywnego zarządzania kapitałem i płynnością Banku, w tym zapobiegania stratom w wyniku ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z utrzymaniem płynności oraz wykorzystania możliwości osiągnięcia zysku w ramach przyjętych założeń i limitów,
- 4) wdrażanie rozwiązań wspomagających zarządzanie w sytuacjach kryzysowych zagrożenia płynności.

10.1. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka płynności

System pomiaru i monitorowania ryzyka płynności uwzględnia wymogi nadzorcze oraz regulacji wewnętrznych. Bank dokonuje pomiaru ryzyka płynności poprzez sporządzanie:

- 1) kalkulacji nadzorczych miar płynności (codziennie);
- 2) analizy przepływu środków pieniężnych oraz zagospodarowania wolnych środków (codziennie);
- 3) raportu urealnionej luki płynności;
- 4) analizy wskaźników płynności i stabilności bazy depozytowej;
- 5) analizy aktywów płynnych;
- 6) analizy portfela kredytowego;
- 7) analizy pozycji pozabilansowych;
- 8) wyliczeń wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko płynności.

System informacji zarządczej w ramach ryzyka płynności obejmuje:

- 1) codziennie – monitorowanie nadzorczych miar płynności i przepływu środków pieniężnych oraz zagospodarowania wolnych środków,
- 2) w okresach miesięcznych:
 - analizę zarządzania bieżącą płynnością,
 - analizę ryzyka płynności,
- 3) w okresach rocznych:
 - pogłębioną analizę płynności długoterminowej,
 - raport z realizacji Polityki zarządzania ryzykiem płynności.

Raport z zarządzania ryzykami i adekwatności kapitałowej, przedkładany półrocznie Radzie Nadzorczej, zawiera syntetyczną informację na temat poziomu ryzyka płynności, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwo jego występowania, wykorzystania zewnętrznych i wewnętrznych limitów oraz jakości i skuteczności przyjętych metod zarządzania tym ryzykiem.

10.2. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka płynności

Badanie ryzyka płynności wspomagane jest systemem limitów, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych. Limity zewnętrzne to nadzorcze miary płynności, wprowadzone Uchwałą nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności. Rodzaje limitów i ich poziom jest ściśle uzależniony od wyznaczonych strategicznych celów oraz bieżącej sytuacji Banku i jego otoczenia. Limity wewnętrzne podlegają okresowej weryfikacji w celu stwierdzenia ich przydatności w działalności operacyjnej.

System limitów i ich poziomów obejmuje limity wewnętrzne dotyczące łącznie kilkudziesięciu wskaźników istotnych przy monitorowaniu płynności obejmujących m.in:

- a) wskaźniki płynności natychmiastowej, bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej;
- b) wskaźniki pokrycia aktywami płynnymi depozytów ogółem i depozytów niestabilnych i inne wskaźniki w zakresie zabezpieczenia płynności;
- c) wskaźniki stabilności bazy depozytowej ;
- d) szereg wskaźników dotyczących finansowania aktywów, np. zaangażowania w kredyty i pożyczki, w tym powyżej 10 lat, w relacji do depozytów stabilnych i funduszy własnych Banku lub osadu w depozytach;
- e) wskaźniki odnoszące się do portfela kredytów, jego struktury i jakości.

Bank posiada Plan awaryjny utrzymania płynności, który opracowany został na wypadek, gdyby rozwiązania normalnie stosowane w bieżącym zarządzaniu płynnością okazały się nieskuteczne.

Ponadto w okresach miesięcznych Bank dokonuje analizy sytuacji szokowej w postaci gwałtownego odpływu depozytów oraz dokonuje analizy scenariuszy progresywnej skali dynamiki wypływu środków w sytuacji kryzysowej, określającej możliwy czasookres prowadzenia obsługi kasowej i rozliczeniowej z określoną częstotliwością i gradacją.

11. Strategia i procesy zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Ryzyko operacyjne rozumiane jest jako możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, w tym systemów informatycznych, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko prawne, nie obejmuje ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego, które związane są z ryzykiem biznesowym.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku odbywa się w sposób zapewniający realizację zapisów uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4.10.2011 r w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonania przeglądu procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki (zwana dalej: uchwałą nr 258/2011 KNF) oraz rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego, zawartych w Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, co w szczególności przejawia się jasnym określeniem kompetencji i zadań w zakresie nadzorowania i kontroli systemu

zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak również w zakresie realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem. Podstawy funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym wyznacza Strategia i Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku funkcjonuje w celu:

- 1) minimalizowania strat z tytułu ryzyka operacyjnego;
- 2) usprawniania procesów wewnętrznych;
- 3) zwiększenia szybkości oraz adekwatności reakcji na zdarzenia wewnętrzne i zewnętrzne;
- 4) obniżenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego;
- 5) zapobiegania powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażających utratą ciągłości prowadzenia biznesu.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzą: wewnętrzne akty prawne opisujące ten system, struktura organizacyjna systemu, narzędzia informatyczne wspomagające realizację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dane o incydentach i zdarzeniach rzeczywistych zaistniałych w obszarze wymienionego ryzyka. System zarządzania ryzykiem operacyjnym jest dostosowany do profilu ryzyka operacyjnego Banku.

Celami strategicznymi w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym są:

- 1) Utrzymanie limitów operacyjnych na założonym poziomie nie przekraczającym limitów tolerancji ryzyka operacyjnego.
- 2) Podejmowanie działań zapewniających utrzymanie wskaźników KRI (kluczowych wskaźników ryzyka) na akceptowalnym poziomie.
- 3) Zapewnienie bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania Banku.

Realizacja celów strategicznych odbywa się poprzez:

1. Identyfikację i ujawnianie zaistniałych i potencjalnych zdarzeń ryzyka operacyjnego.
2. Zapobieganie i ograniczanie powstawania zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez stosowanie działań profilaktycznych, realizowanych przez każdego pracownika Banku.
3. Bieżące informowanie o zaistniałych zdarzeniach ryzyka operacyjnego i ograniczanie skutków zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego.
4. Gromadzenie niezbędnych danych umożliwiających określenie profilu ryzyka operacyjnego, ocenę zagrożenia oraz wycenę strat z tytułu ryzyka operacyjnego.
5. Modyfikację Planu Zarządzania Ciągłości Działania Banku w sposób adekwatny do zagrożeń.
6. Wdrożenie Kluczowych Wskaźników Ryzyka, które dotychczas nie były zdefiniowane i zapewnienie adekwatności KRI do obserwowanego profilu ryzyka operacyjnego.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku realizowane jest z uwzględnieniem struktury organizacyjnej i kompetencji wynikających z Regulaminu Organizacyjnego Banku Spółdzielczego Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku.

11.1. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka operacyjnego (w tym ryzyka braku zgodności i ryzyka systemów informatycznych).

System informacji zarządczej w ramach ryzyka operacyjnego obejmuje:

- 1) bieżące raportowanie:
 - informacja o istotnej stracie z tytułu ryzyka operacyjnego;

- 2) w okresach kwartalnych:
 - raport z oceny ryzyka bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego;
 - protokół z dokonania analizy ryzyka operacyjnego wraz z jego mapowaniem;
 - informacja o wynikach oceny narażenia Banku na ryzyko operacyjne (w tym na ryzyko braku zgodności);
- 3) w okresach rocznych:
 - raport z realizacji umów outsourcingowych;
 - raport z realizacji Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym;
 - raport z realizacji Polityki zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Raport z zarządzania ryzykami i adekwatności kapitałowej, przedkładany półrocznie Radzie Nadzorczej, zawiera syntetyczną informację na temat poziomu ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, wykorzystania limitów wewnętrznych oraz jakości i skuteczności przyjętych metod zarządzania tym ryzykiem.

11.2. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka operacyjnego.

Poziom ryzyka operacyjnego, w którym uwzględnione zostało również ryzyko braku zgodności, ryzyko prawne, ryzyko modeli, ryzyko systemów informatycznych, został oszacowany na podstawie zarejestrowanych zdarzeń oraz kształtowania się kluczowych wskaźników ryzyka (ang. Key Risk Indicators), zwanych dalej KRI. Bank ogranicza obszary ryzyka operacyjnego poprzez zapewnienie właściwych regulacji wewnętrznych i mechanizmów kontroli wewnętrznej, a także poprzez zastosowanie odpowiednich ubezpieczeń i poprzez wdrożenie właściwych planów utrzymania ciągłości działalności i planów awaryjnych.

Poziom ekspozycji na ryzyko operacyjne ograniczany jest systemem limitów wewnętrznych, który obejmuje:

- 1) limit straty rzeczywistej dla zdarzeń rzeczywistych z kwotą rzeczywistą wynoszący 10% kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego
- 2) limit straty potencjalnej dla zdarzeń rzeczywistych z kwotą potencjalną wynoszący 20% kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego;
- 3) limity ryzyka operacyjnego, wyrażone za pomocą wartości KRI:
 - a) KRI stosowane: wiek stacji roboczych, wiek serwerów, wiek urządzeń sieciowych, awaryjność systemu finansowo-księgowego „Def Bank Pro”, awaryjność centrum usług internetowych (CUI), awaryjność łączności, rotacja zatrudnienia;
 - b) KRI dotyczące ryzyka braku zgodności: oszustwa wewnętrzne, sprawy sądowe, włamania do systemu, pranie pieniędzy, kontrola funkcjonalna.

Wewnętrzne limity podlegają rocznej weryfikacji, a ustalone wartości progowe, które określają poziom akceptacji poszczególnych zdarzeń ryzyka operacyjnego, są zatwierdzane przez Zarząd.

12. Strategia i procesy zarządzania ryzykiem braku zgodności

Ryzyko braku zgodności definiowane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Banku, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez bank standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Podstawowe zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności obowiązujące w Banku określa Polityka zarządzania ryzykiem braku zgodności. Stanowi ona wykonanie postanowień Uchwały nr 258/2011 KNF oraz Rekomendacji M i Rekomendacji H.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności jest częścią systemu kontroli wewnętrznej Banku. Celem zarządzania tym ryzykiem jest identyfikacja potencjalnych zagrożeń dla działania Banku, monitorowanie zaistniałych incydentów, podejmowanie działań wspierających oraz naprawczych.

Do obszaru zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku zalicza się w szczególności:

- 1) analiza i monitoring zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami prawa powszechnego mającymi zastosowanie do działalności Banku;
- 2) analiza i monitoring obowiązujących przepisów prawnych i standardów rynkowych regulujących etyczne prowadzenie działalności Banku;
- 3) przeciwdziałanie procederowi prania pieniędzy i finansowania terroryzmu;
- 4) przeciwdziałanie nadużyciom rynkowym i manipulacjom cenowym oraz transakcjom z wykorzystaniem informacji poufnych;
- 5) przeciwdziałanie przestępstwom finansowym;
- 6) zarządzanie konfliktem interesów;
- 7) ochrona danych osobowych i innych istotnych danych przechowywanych w Banku;
- 8) ochrona praw klientów (obowiązek należytej staranności, ochrona należytego interesu klienta, ochrona praw konsumentów, zarządzanie skargami);
- 9) przestrzeganie przez pracowników Banku obowiązujących regulacji wewnętrznych i zewnętrznych;
- 10) przestrzeganie przez Bank zaleceń organów nadzorczych.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności jest wyodrębnionym obszarem zarządzania ryzykiem w Banku. Organizacja systemu zarządzania tym ryzykiem zapewnia efektywny proces oceny i kontroli ryzyka. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności realizowane jest z uwzględnieniem struktury i zadań wynikających z Regulaminu organizacyjnego Banku. System raportowania i pomiaru ryzyka braku zgodności dokonywany jest w ramach ryzyka operacyjnego.

13. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem kapitałowym.

Ryzyko kapitałowe definiowane jest jako ryzyko niewłaściwej struktury posiadanych funduszy własnych w relacji do skali i rodzaju działalności lub ryzyko ewentualnych problemów Banku w pozyskaniu dodatkowego kapitału (funduszy), w szczególności gdy proces ten musi być przeprowadzony szybko lub w okresie niesprzyjających warunków rynkowych.

Podstawą analizy istotności ryzyka kapitałowego jest łączny współczynnik kapitałowy oraz współczynnik kapitału Tier I. Bank dokonuje analizy kształtowania się współczynników kapitałowych względem ustalonych limitów.

Dla Banku zasadniczym celem kapitałowym jest budowa odpowiedniej struktury oraz systematyczny wzrost funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności, poprzez maksymalizację wyniku finansowego oraz jego przeznaczenie na zwiększanie funduszy własnych.

13.1. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka kapitałowego

System informacji zarządczej w ramach ryzyka kapitałowego obejmuje:

- 1) w okresach kwartalnych:
 - informacja w zakresie funduszy własnych i adekwatności kapitałowej.

– analiza adekwatności kapitałowej.

2) w okresach rocznych:

– raport z przeprowadzonych kapitałowych testów warunków skrajnych;

Raport z zarządzania ryzykami i adekwatności kapitałowej, przedkładany półrocznie Radzie Nadzorczej, zawiera syntetyczną informację na temat poziomu ryzyka kapitałowego, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, wykorzystania limitów wewnętrznych oraz jakości i skuteczności przyjętych metod zarządzania tym ryzykiem.

13.2. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka kapitałowego.

Limity wewnętrzne dotyczące alokacji funduszy własnych na poszczególne ryzyka ustalane są na podstawie danych historycznych, planowanego rozwoju działalności oraz prognozy kształtowania się poziomu funduszy własnych. W Banku funkcjonują następujące limity wewnętrzne odnośnie alokacji funduszy własnych na poszczególne rodzaje ryzyka:

- 1) Ryzyko kredytowe / kapitały ogółem,
- 2) Ryzyko operacyjne / kapitały ogółem,
- 3) Ryzyko koncentracji / kapitały ogółem,
- 4) Ryzyko stopy procentowej / kapitały ogółem,
- 5) Ryzyko płynności / kapitały ogółem,
- 6) Ryzyko kapitałowe / kapitały ogółem,
- 7) Ryzyko biznesowe / kapitały ogółem,

14. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem biznesowym.

Ryzyko biznesowe jest definiowane jako ryzyko nieosiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Ryzyko to obejmuje ryzyko strategiczne, ryzyko wyniku finansowego, ryzyko otoczenia ekonomicznego, ryzyko regulacyjne, ryzyko konkurencji.

Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia i postępów strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowania działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka, wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.

Znaczący udział tradycyjnej działalności bankowej, posiadanie stabilnej i znacznej bazy depozytowej, dobra znajomość lokalnego rynku, lokowanie nadwyżek w instrumenty finansowe o niskim poziomie ryzyka zmniejsza zagrożenia z tytułu ryzyka biznesowego. Istotne znaczenie tych czynników powoduje relatywnie niewielki stopień skomplikowania działalności Banku.

14.1. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka biznesowego

Pomiar ryzyka biznesowego dokonywany jest w oparciu o:

- 1) istniejące w Banku regulacje wewnętrzne odnoszące się do istotnych czynników ryzyka biznesowego;
- 2) dokonywanie testów warunków skrajnych.

System informacji zarządczej w ramach ryzyka biznesowego obejmuje:

- 1) w okresach miesięcznych:
 - zestawienie podstawowych pozycji i wskaźników charakteryzujących działalność;
 - ogólny poziom ryzyka;
 - zestawienie kosztów i przychodów;
- 2) w okresach kwartalnych:
 - analiza wykonania planu finansowego;
- 3) w okresach rocznych:
 - ocena realizacji strategii działania Banku;
 - raport z przeprowadzenia testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka biznesowego;
 - ocenę realizacji planu finansowego.

Raport z zarządzania ryzykami i adekwatności kapitałowej, przedkładany półrocznie Radzie Nadzorczej, zawiera syntetyczną informację na temat poziomu ryzyka biznesowego, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, wykorzystania limitów wewnętrznych oraz jakości i skuteczności przyjętych metod zarządzania tym ryzykiem.

14.2. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka biznesowego

W celu zmniejszenia zagrożeń płynących z narażenia na ryzyko biznesowe Bank prowadzi następujące działania:

- 1) stosowany jest odpowiedni system planowania strategicznego oraz pomiaru i nadzorowania postępów strategii, w tym:
 - identyfikacji i uwzględniania istotnych zmian otoczenia, wpływających na możliwość realizacji strategii;
 - zmian ekonomicznych, społecznych, prawnych i technologicznych;
 - działań konkurencji;
- 2) realizowany jest proces planowania finansowego, pomiaru wyników i nadzoru nad wykonaniem planów finansowych oraz marketingowych, który zapewnia spójność pomiędzy tymi planami a planami strategicznymi;
- 3) ocenia się narażenie Banku na przyszłą wielkość ryzyka poprzez ocenę wyników testowania warunków skrajnych;
- 4) dokonuje się oceny istotności ryzyka biznesowego i w razie potrzeby alokuje odpowiednie fundusze własne na pokrycie istotnych strat z tytułu tego ryzyka;
- 5) zapewnia się odpowiednie szkolenia dla kadry uczestniczącej w zarządzaniu ryzykiem biznesowym.

15. Ogólny profil ryzyka Banku, zawierający kluczowe wskaźniki dotyczące ryzyka.

Apetyt na ryzyko ograniczają limity wynikające z regulacji zewnętrznych oraz zatwierdzone przez Zarząd Banku limity wewnętrzne.

Ilościowe strategiczne limity wewnętrzne tolerancji na ryzyko bankowe określone w Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w Banku Spółdzielczym Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku przedstawia zestawienie:

Lp	Miara tolerancji na ryzyko	Definicja miary	Poziom limitu tolerancji
1	Koszt ryzyka	$\frac{\sum (\text{zwiększenie rezerwy celowej / odpisu} - \text{zmniejszenie rezerwy celowej / odpisu} - \text{umorzenia / spisania z bilansu})}{\text{średni stan portfela kredytów}}$ <p>gdzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - suma w liczniku obejmuje wartości z ostatnich 12 miesięcy, - mianownik stanowi średnia stanów z końców ostatnich 12 miesięcy 	< 1,0%
2	Udział kredytów zagrożonych w kredytach ogółem	$\frac{\text{wartość bilansowa kredytów zagrożonych}}{\text{wartość bilansowa portfela kredytów}}$	< 5%
3	Udział kredytów straconych w kredytach ogółem	$\frac{\text{wartość bilansowa kredytów straconych}}{\text{wartość bilansowa portfela kredytów}}$	< 4%
4	Luka płynności krótkoterminowej (Nadzorcza Miara Płynności M1)	<p>rezerwa płynności 1M – środki obce niestabilne</p> <p>gdzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rezerwa płynności 1M – podstawowa i uzupełniająca rezerwa płynności określona zgodnie z wymogami Uchwały KNF o nadzorczych miarach płynności, - środki obce niestabilne – potencjalna wartość zobowiązań do zwrotu w okresie 1M, określona zgodnie z wymogami Uchwały KNF o nadzorczych miarach płynności. 	≥ 0 zł
5	Stopień pokrycia aktywów o ograniczonej płynności i niepłynnych pasywami stabilnymi (Nadzorcza Miara Płynności M4)	$\frac{\text{fundusze własne} + \text{środki obce stabilne}}{\text{aktywa niepłynne} + \text{aktywa o ograniczonej płynności}}$ <p>gdzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fundusze własne pomniejszone o wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego, ryzyka rozliczenia dostawy i ryzyka kontrahenta, określone zgodnie z wymogami Uchwały KNF o nadzorczych miarach płynności, - środki obce stabilne – suma środków obcych, które Bank uznaje za stabilne źródło finansowania, określona zgodnie z wymogami Uchwały KNF o nadzorczych miarach płynności, - aktywa niepłynne – wartość aktywów niepłynnych, określona zgodnie z wymogami Uchwały KNF o nadzorczych miarach płynności, - aktywa o ograniczonej płynności – wartość aktywów określona zgodnie z wymogami Uchwały KNF o nadzorczych miarach płynności. 	≥ 1,0
6	Wrażliwość Banku na ryzyko stopy procentowej – zmiana stóp procentowych o 200 bp.	$\frac{\text{zmiana wyniku Banku}}{\text{fundusze własne}}$ <p>gdzie:</p>	≤ 8,0%

Lp	Miara tolerancji na ryzyko	Definicja miary	Poziom limitu tolerancji
		- zmiana wyniku Banku – potencjalna zmiana wyniku odsetkowego Banku dla luki terminów przeszacowania w okresie 1 roku, przy zmianie stóp procentowych	
7	Limit straty rzeczywistej	<p><u>straty rzeczywiste netto z tytułu ryzyka operacyjnego</u> wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego (Filar I)</p> <p>gdzie:</p> <p>- straty rzeczywiste netto z tytułu ryzyka operacyjnego – skumulowane wartości strat rzeczywistych netto z tytułu wystąpienia zdarzeń rzeczywistych, analizowane i badane za okres ostatnich 12 miesięcy od daty raportowania</p>	10% kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczonego w I Filarze
8	Relacja kapitału wewnętrznego do funduszy własnych	<p><u>kapitał wewnętrzny</u> fundusze własne + kapitał krótkoterminowy</p>	≤ 90 %
9	Współczynnik wypłacalności	<p><u>fundusze własne + kapitał krótkoterminowy</u> łącznie wymóg kapitałowy x 12,5</p>	≥ 12%

16. Informacje w zakresie art. 435 ust. 2 Rozporządzenia, PE

1) W skład Zarządu Banku wchodzi 3 członków, którzy pełnią funkcję :

- Prezesa Zarządu Banku,
- Zastępcy Prezesa ds. handlowych,
- Zastępcy Prezesa ds. finansowo – księgowych.

Członkowie Zarządu pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Członkowie Rady Nadzorczej pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim.

Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio w Zarządzie lub Radzie Nadzorczej Banku).

2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg „Regulaminu działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku” oraz „Statutu Banku Spółdzielczego Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku”, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w okresach rocznych zgodnie z „Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu Banku Spółdzielczego Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku”. Członków Rady Nadzorczej wybiera i odwołuje Zebranie Grupy Członkowskiej a następnie zatwierdza Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze Statutem Banku Spółdzielczego Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku, biorąc pod uwagę kwalifikację, doświadczenie i reputację kandydata, jak również dokonuje oceny następczej zgodnie z „Procedurą dokonywania

ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku".

Rada Nadzorcza składa się z 24 osób. Spośród członków większość pełni swoją funkcję więcej niż bieżącą kadencję.

3) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

4) W Banku od 2008 r. funkcjonuje Komitet Zarządzania Ryzykiem.

Do zadań Komitetu należy w szczególności:

1. Opiniowanie projektów strategii zarządzania ryzykami w Banku, opiniowanie działań umożliwiających realizację celów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem rodzajów ryzyka,
2. Wydawanie opinii na temat polityki zarządzania ryzykami, polityki kredytowej, handlowej, kadrowej.
3. Współudział w kształtowaniu głównych założeń, w oparciu, o które budowany jest plan finansowy, przy uwzględnieniu podstawowych wskaźników ekonomicznych, mających wpływ na jego realizację.
4. Analiza i opiniowanie struktury aktywów i pasywów, zapewniającej maksymalizację przychodów Banku przy jednoczesnym minimalizowaniu ryzyka.
5. Analiza nowo wprowadzanych produktów w aspekcie ich wpływu na ponoszone przez Bank ryzyko oraz wynik finansowy Banku.
6. Inicjowanie i koordynowanie działań w zakresie:
 - a) tworzenia, modyfikacji i doskonalenia systemu identyfikacji,
 - b) pomiaru, monitorowania, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka.
7. Opiniowanie regulacji wewnętrznych Banku pod kątem narażenia Banku na ryzyko.
8. Nadzorowanie działań zmierzających do utrzymania podejmowanego przez Bank ryzyka na akceptowalnym poziomie.
9. Opiniowanie metodologii wyznaczania limitów oraz propozycji ich wartości. Analiza limitów wewnętrznych pod kątem ich wpływu na bezpieczeństwo i poziom strat Banku. Analiza zgodności przyjętych limitów z poziomem ryzyka akceptowanym przez Radę Nadzorczą.
10. Rekomendowanie Zarządowi Banku opinii w zakresie ryzyka.
11. Przygotowanie dla Zarządu propozycji stosowania odpowiednich narzędzi redukcji ryzyka oraz ocena efektów ich wdrażania.
12. Przekazywanie do Zarządu Banku wniosków wymagających rozstrzygnięcia przez Zarząd Banku
13. Opiniowanie informacji zarządczej w zakresie kompetencji Komitetu, przygotowywanej na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej.

W 2014 r Komitet Zarządzania Ryzykiem odbył 30 protokółowanych posiedzeń.

5) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej obejmuje wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest

dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

III. FUNDUSZE WŁASNE - ART. 437

Ujawnienie na temat funduszy własnych, zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r., ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, stanowi załącznik nr 1 do niniejszych ujawnień.

IV. WYMOGI KAPITAŁOWE - ART. 438

1. Bank Spółdzielczy Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku, analogicznie jak inne banki, zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem zobligowany jest do utrzymywania kapitałów własnych w wielkości adekwatnej do poziomu ponoszonego ryzyka.

W procesie oceny adekwatności kapitałowej Banku zastosowanie mają współczynniki kapitałowe, wyznaczone zgodnie z art. 92 Rozporządzeniem, w tym:

- 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I wyliczany jest w procentach, jako iloraz wartości kapitału podstawowego Tier I do łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko;
- 2) współczynnik kapitału Tier I wyliczany jest w procentach, jako iloraz wartości kapitału Tier I do łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko;
- 3) łączny współczynnik kapitałowy wyliczany jest w procentach, jako iloraz funduszy własnych do łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Łączny współczynnik kapitałowy stanowi podstawową miarę stosowaną w Banku do zarządzania kapitałem.

Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- 2) metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego,

2. Kwoty wymogów kapitałowych, zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia, stanowią 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji, określonej w art. 112 Rozporządzenia na dzień 31.12.2014r.

Klasa ekspozycji	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1 039	83
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	7 880	630
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	0	0
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
Ekspozycje wobec instytucji	14 063	1 125
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	5 297	424
Ekspozycje detaliczne	84 215	6 737
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	23 942	1 915
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 585	127
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0

Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	0	0
Ekspozycje kapitałowe	2 133	171
Inne pozycje	7 357	589
Razem metoda standardowa (SA)	147 511	11 801

3. Bank nie prowadzi działalności handlowej co oznacza, że wylicza wymogi kapitałowe tylko dla portfela bankowego.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka, według stanu na dzień 31.12.2014 r.

Wyszczególnienie	Kwota (w tys. zł.)
Ryzyko kredytowe	11 801
Ryzyko operacyjne	2 279
Ryzyko walutowe	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań	0
Łączny wymóg na ryzyko Filaru I	14 080
Ryzyko kredytowe	0
Ryzyko operacyjne	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań	0
Ryzyko stopy procentowej	0
Ryzyko płynności	0
Ryzyko kapitałowe	0
Ryzyko biznesowe	0
Ryzyko rezydualne	0
Ryzyko utraty reputacji	0
Ryzyko transferowe	0
Ryzyko cyklu gospodarczego	0
Ryzyko modeli	0
Łączny wymóg na ryzyka Filaru II	0
Łączna wartość oszacowanych wymogów kapitałowych	14 080
Współczynnik kapitałowy Tier 1	16,42%
Łączny współczynnik kapitałowy Filar I	16,42%
Łączny współczynnik kapitałowy Filar I i II	16,42%

W celu ustalenia łącznej wartości oszacowanych wymogów kapitałowych Bank dokonuje zestawienia wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dotyczących zarówno Filaru I i Filaru II. Łączna wartość wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka na dzień 31.12.2014 r. stanowiła kwotę 14 080 tys. zł i była wynikiem ryzyka ponoszonego przez Bank z Filaru I oraz Filaru II.

Bank Spółdzielczy Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku w ramach prowadzonej polityki podejmuje działania mające na celu dalszą poprawę jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działalności przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania dążąc jednocześnie do utrzymywania takiego poziomu adekwatności kapitałowej, który pozwala na zapewnienie potrzeb finansowych klientów Banku.

Aby zapewnić realizację tego priorytetu zasadniczym celem kapitałowym jest sukcesywne zwiększanie poziomu funduszy własnych, pozwalające na pokrycie zidentyfikowanych istotnych ryzyk występujących w działalności Banku. Głównym źródłem pozyskania kapitałów jest zysk netto Banku.

V. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO - ART. 442

1. Pojęcie „zadłużenie przeterminowane” oznacza część lub całość należności (kapitału, odsetek i prowizji) niespłaconej Bankowi przez kredytobiorcę w ustalonym w umowie kredytu/pożyczki terminie.
2. Ekspozycjami z grupy „zagrożone” są należności w kategorii ryzyka: „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”, zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów dnia 16.12.2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.
3. Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa niezależne od siebie kryteria:
 - 1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek;
 - 2) kryterium sytuacji ekonomiczno - finansowej dłużnika.

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych według kryterium terminowości obsługi zadłużenia, do poszczególnych kategorii ryzyka odbywa się w sposób automatyczny z wykorzystaniem systemu finansowo - księgowego.

Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16.12.2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

4. Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:
 - 1) kategorii „normalne” - w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych;
 - 2) kategorii „zagrożone” - w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw celowych związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych prawnych zabezpieczeń ich spłaty.

Rezerwa na ryzyko ogólne tworzona jest zgodnie z art. 130 ustawy Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz.128 z późn. zm.). Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów, na pokrycie niezidentyfikowanego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności bankowej.

5. Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej i średnia kwota ekspozycji w podziale na klasy.

Przez kwotę ekspozycji należy rozumieć wartość określoną zgodnie z zasadami raportowania w ramach sprawozdawczości adekwatności kapitałowej COREP.

Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej na dzień 31.12.2014 r. wyniosła 367.579 zł, natomiast średnia łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej za 2014 r. wyniosła 365.434 tys. zł.

Klasa ekspozycji	Kwota ekspozycji na 31.12.2014	Średnia kwota ekspozycji w 2014 roku
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	87 525	83 466
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	40 582	38 767
Ekspozycje wobec instytucji	70 316	78 681
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	5 297	4 852
Ekspozycje detaliczne	117 655	116 845
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	23 942	21 253
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3 141	3 048
Ekspozycje kapitałowe	2 133	2 133
Inne pozycje	16 988	16 391
Razem	367 9	365 4

6. Struktura ekspozycji w podziale według typu kontrahenta, w rozbiciu na klasy ekspozycji według stanu na 31.12.2014 r.

Klasa ekspozycji	Kwota ekspozycji na 31.12.2014	Udział ekspozycji kredytowych
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	87 525	23,81%
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	40 582	11,04%
Ekspozycje wobec instytucji	70 316	19,13%
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	5 297	1,44%
Ekspozycje detaliczne	117 655	32,01%
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	23 942	6,51%
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3 141	0,85%
Ekspozycje kapitałowe	2 133	0,58%
Inne pozycje	16 988	4,62%
Razem	367 579	100,00%

7. Struktura aktywów według okresu zapadalności (w wartości nominalnej) w podziale na kategorie według stanu na 31.12.2014 r.

Typ Aktywa	Saldo	Do 1 roku włącznie	Od 1 do 3 lat	Od 3 lat do 5	Powyżej 5 lat	Różne
Kasa	9 123	9 123				
Nal. od pod. finansowych	155 868	147 301			8 567	
Nal. od pod. niefinansowych	140 139	48 982	27 554	19 722	41 969	1 912
Nal. od jedn. samorządowych	39 254	5 134	7 965	8 549	17 459	147
Aktywa trwale netto	6 222					6 222
Inne aktywa bilansowe	1 918		1 918			
Razem	352 524	210 540	37 437	28 271	67 995	8 281

8. Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości w rozbiu na typy kontrahentów według stanu na 31.12.2014 r.

Rodzaj ekspozycji	Razem ekspozycje „zagrożone”	Korekty wartości i rezerwy celowe	Ekspozycja po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw celowych
Osoby fizyczne	566	-422	144
Rolnictwo	614	-487	127
Podmioty gospodarcze	1 600	-858	742
Budżet	0	0	0
RAZEM	2 780	-1 767	1 013

9. Zmiana stanu wartości rezerw celowych na należności z grupy „zagrożone” w okresie od 31.12.2013 r. do 31.12.2014 r.

Wyszczególnienie	Dane na dzień		Zmiana	Dynamika
	31.12.2013	31.12.2014		
Rezerwy celowe na należności zagrożone, w tym:	1 834	1 767	-67	96,37%
Poniżej standardu	23	33	11	146,05%
Wątpliwe	86	135	49	156,80%
Stracone	1 725	1 599	-126	92,70%

10. Rezerwy w 2014 r. zaliczane bezpośrednio do rachunku zysków i strat

Bilans otwarcia	1 961
Spisane w ciężar odpisów	-12
Utworzone odpisy	812
Rozwiązane odpisy	-844
Inne korekty	0
Bilans zamknięcia	1 918

VI. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ – ART. 443

Ujawnienie zgodnie z EBA/GL/2014/03, stanowiące załącznik nr 2 do niniejszych ujawnień.

VII. EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE - ART. 445 - NIE DOTYCZY

VIII. EKSPOZYCJA NA RYZYKO OPERACYJNE- ART. 446

Stosowane metody wyliczania wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka operacyjnego.

W zakresie ryzyka operacyjnego, Bank w 2014 r. stosował metodę podstawowego wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia). Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na 31.12.2014 r. wyniósł 2 279 tys. zł.

W okresie 2014 roku w całej strukturze organizacyjnej Banku zarejestrowano w sumie 7.618 incydentów oraz zdarzeń operacyjnych potencjalnych, których skutek wystąpienia nie wpłynął bezpośrednio na poniesienie strat rzeczywistych.

W analizowanym okresie wystąpiło jedno zdarzenie powodujące stratę rzeczywistą w kwocie 2.000,00 zł (uszkodzenie bankomatu w Stalowej Woli na skutek próby włamania), która została pokryta ze środków przekazanych przez firmę ubezpieczeniową, tak że pominięto je przy dokonywaniu analizy ryzyka.

Suma strat potencjalnych, czyli możliwych do poniesienia w wyniku zaistniałych incydentów i zdarzeń operacyjnych w okresie roku 2014 oszacowana została w wysokości 202.247,00 zł .

Zarejestrowane zdarzenia operacyjne zakwalifikowane zostały do niżej wymienionych kategorii dotyczących :

1) zatrudnienia i bezpieczeństwa w miejscu pracy - 124 zdarzenia o wartości potencjalnej 81.235,00 zł konkretnie są to zwolnienia lekarskie pracowników Banku, w wyniku których wydatkowano podaną kwotę na opłacenie nie wykonanej przez nich pracy oraz na płacę pracowników w tym czasie ich zastępujących, którzy dodatkowo wykonywali czynności pracowników przebywających na zwolnieniach lekarskich,

2) klientów, produktów bankowych i praktyk operacyjnych - 392 zdarzenia, które oszacowano na łączną kwotę 41.302,00 zł - w większości dotyczyły błędów oraz pomyłek przy obsłudze interesantów, które wymagały księgowego sprostowania oraz zdarzające się przypadki realizacji przez klientów wypłat ponad stany posiadanych środków finansowych na rachunkach bankowych,

3) zakłóceń działalności gospodarczej i awarii systemów – 271 zdarzeń oszacowanych na sumę 25.364,00 zł (dotyczyły w szczególności przestojów bankomatów na skutek awarii oraz przerw w zasilaniu w energię elektryczną powodujących przestoje systemu informatycznego),

4) wykonywania transakcji, dostawy i zarządzania procesami operacyjnymi - 6.830 zdarzeń, dotyczyły przeważnie pomyłek i błędów w dokonywanych płatnościach i rozliczeniach a ogólna suma strat potencjalnych wyniosła 54.346,00 zł.

W rejestrach zdarzeń ryzyka operacyjnego ewidencjonowano wszystkie zdarzenia o oszacowanej wartości 1,00 zł i wyższych, dlatego też ich liczba jest znaczna, jednak w ocenie Zespołu w roku sprawozdawczym nie powodowały one istotnych zagrożeń dla działalności Banku.

Wszystkie błędy i pomyłki zostały wyjaśnione, sprostowane i rozliczone tak, że Bank jak i klienci nie ponieśli żadnych rzeczywistych strat finansowych.

Oszacowana suma strat potencjalnych, czyli możliwych do poniesienia w wyniku zaistniałych zdarzeń operacyjnych w podanej wyżej wysokości 202.247,00. zł pozostaje na poziomie relatywnie niskim w stosunku do wyliczonego metodą stosowaną przez Bank (tzw. wskaźnikiem BIA – 15 % średniego dochodu na działalności bankowej z ostatnich trzech lat) wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne w wysokości 2.229.675,00 zł (9,07 % wykorzystania).

Limit wewnętrzny określony w Polityce ryzyka operacyjnego wynosi dla zdarzeń rzeczywistych 10 % limitu ogólnego tj. 222.967,00 zł – w roku 2014 wystąpiło jedno zdarzenie powodujące stratę w kwocie 2.000,00 zł, oraz 20 % dla zdarzeń potencjalnych – 445.934,00 zł. Suma zdarzeń potencjalnych wyniosła 202.247,00 zł, co stanowi 45,35 % wykorzystania limitu.

IX. EKSPozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym - art. 447

Na dzień 31.12.2014 r. Bank posiada zaangażowanie kapitałowe w Banku Zrzeszającym w aktywa finansowe nienotowane na giełdzie:

Aktywa finansowe	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2014r.
Bank Polskiej Spółdzielczości	2 132,79
Seria A	309,06
Seria C	20,00
Seria H	1 332,73
Seria I	31,00
Seria K	240,00
Seria L	200,00

X. EKSPozycja na ryzyko stopy procentowej, przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym - art. 448

Jak wynika z prezentowanych poniżej danych Bank w sposób szczególnie narażony jest na ryzyko stopy procentowej z tytułu przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę oprocentowania oraz na ryzyko bazowe z tytułu posiadania znacznego portfela kredytowego, indeksowanego do stopy redyskonta weksli i stawek rynku międzybankowego.

Polityka Banku w zakresie stopy procentowej polega na optymalizacji stosowanych stawek oprocentowania depozytów oraz kredytów, zapewniających jednocześnie konkurencyjność na rynku, osiągnięcie zaplanowanego wyniku finansowego oraz odpowiedniego poziomu płynności dla poszczególnych przedziałów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów.

Ryzyko stopy procentowej Bank uznaje za istotne z uwagi na to, że zmiana głównych stóp procentowych jest niezależna od banków, a przychód odsetkowy stanowi jeden z głównych elementów jego zysków.

Poziom ekspozycji na ryzyko stopy procentowej określają zasady szacowania kapitału wewnętrznego na to ryzyko, a dopuszczalny jego poziom określa Polityka kapitałowa.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, polegające na pomiarze ryzyka, dokonanych przy równoległym przesunięciu krzywej dochodowości w dół i w górę:

- 1) o 200 punktów bazowych w przypadku analizy luki terminów przeszacowania;
- 2) o 35 punktów bazowych w przypadku analizy luki ryzyka bazowego.

Wyniki testów z wyliczeniem stopnia obciążenia kapitału przedstawiono niżej :

	limit	fund.własne	limit	zm. wyniku	% wykorz. limitu
1) ryzyko przeszacowania	8 %	28.795	2.304	1.475	64,05
2) ryzyko bazowe	2 %	28.795	576	464	80,62
3) ryzyko krzywej dochodowości	2 %	28.795	576	- 299	51,91

XI. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ - ART. 450

1. Rada Nadzorcza Banku wprowadziła Uchwałą Nr 5/2012 podjętą w dniu 27.04.2012 r. „Ogólne zasady polityki zmiennych składników wynagrodzeń obejmujących stanowiska kierownicze w Banku”. Regulacja ta została opracowana z uwzględnieniem przepisów uchwały nr 258/2011 KNF oraz ustawy Prawo Bankowe.

Ogólne zasady polityki uwzględniają formę prawną w jakiej Bank działa, rozmiar działalności Banku, ryzyko związane z prowadzoną działalnością, wewnętrzną organizację oraz charakter, zakres i stopień złożoności prowadzonej działalności a także wysokość sumy bilansowej i funduszy Banku, wysokość wynagrodzeń oraz udział procentowy wynagrodzeń zmiennych w wynagrodzeniach ogółem osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.

2. Celem zasad Polityki jest wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem, tak by nie zachęcać do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowanego przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka Banku, a także wspieranie realizacji strategii działalności Banku oraz ograniczenia konfliktu interesów.

3. Za osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Banku, które mają istotny wpływ na profil ryzyka w Banku zalicza się :

- 1) Prezesa Zarządu,
- 2) Wiceprezesa Zarządu do spraw handlowych,
- 3) Wiceprezesa Zarządu do spraw finansowo – księgowych.

4. Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze składa się z wynagrodzenia stałego – wynagrodzenie zasadnicze i dodatek funkcyjny oraz wynagrodzenia zmiennego – premii. Do wynagrodzeń zmiennych nie zalicza się nagród jubileuszowych, odpraw rentowych, odpraw emerytalnych, a także innych świadczeń wypłacanych na podstawie przepisów ustawowych.

5. Wynagrodzenia stałe wypłacane są w okresach miesięcznych, a wynagrodzenia zmienne – są przyznawane i wypłacane w okresach kwartalnych.

6. Wynagrodzenie zmienne nie może być wyższe niż 60 % wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego wypłaconego w kwartale za który wypłacane jest wynagrodzenie zmienne. Wysokość wynagrodzenia zmiennego ustala Rada Nadzorcza, biorąc pod uwagę nakład pracy osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz sytuację ekonomiczno – finansową Banku. Wynagrodzenia zmienne nie przyznaje się lub zmniejsza się je za okres w którym Bank prowadzi działalność ze stratą.

7. Uwzględniając uwarunkowania o których mowa w § 1 ust. 2, a także stanowisko Komisji Nadzoru Finansowego wyrażone w piśmie DOR/WR2/0735/10/2/MO/11 z dnia 23.12.2011 r. pozwalające na zastosowanie zasady proporcjonalności, wypłata wynagrodzenia zmiennego nie podlega odroczeniu, chyba że spełnione zostaną łącznie następujące przesłanki :

- 1) łączna kwota wynagrodzenia stałego i zmiennego będzie wyższa niż równowartość 10.000 euro według średniego kursu NBP z pierwszego dnia kwartału, za który jest przyznawane wynagrodzenie,
- 2) wynagrodzenie zmienne stanowić będzie ponad 60 % wynagrodzenia określonego w pkt. 1,

- 3) suma bilansowa przekroczy 500 mln zł,
- 4) Bank posiadać będzie placówki bankowe wykonujące czynności bankowe na terenie więcej niż trzech województw,
- 5) Rada Nadzorcza ustali zasady odraczania wypłaty wynagrodzenia zmiennego, jeżeli spełnione zostaną przesłanki określone w ppk -cie 1- 4.

8. W terminie do dnia 28 lutego każdego roku kalendarzowego, począwszy od 2012 r. komórka audytu wewnętrznego dokonuje przeglądu wdrożenia polityki zmiennych składników wynagrodzeń, a raport z tego przeglądu przedstawia Radzie Nadzorczej.

9. Rada Nadzorcza opiniuje i monitoruje wynagrodzenie zmienne osób zajmujących stanowiska kierownicze biorąc pod uwagę zarządzanie ryzykiem oraz zachowanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Stanowiska w tym zakresie Rada Nadzorcza zajmuje do dnia 15 kwietnia każdego roku kalendarzowego, po otrzymaniu raportu audytu wewnętrznego.

10. Raz na trzy lata, w okresie od 30 kwietnia do 30 czerwca, począwszy od 2015 r. Rada Nadzorcza dokonuje oceny wpływu „Ogólnych zasad polityki...” na działalność Banku oraz w miarę potrzeb i zmieniającego się stanu faktycznego i prawnego dokonuje jej aktualizacji.

11. Wartość wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze wyniosła –463.755,47 zł, w tym wynagrodzenia zmienne (premie) stanowiły kwotę – 73.800,00 zł tj. 15,91 % ogólnej ich wartości.

Wynagrodzenia zmienne zostały w całości wypłacone w gotówce.

Zmian w składzie osobowym Zarządu w okresie roku obrachunkowego nie dokonywano.

XII. DŹWIGNIA FINANSOWA - ART. 451

Informacje w zakresie dźwigni finansowej będą podlegać ujawnieniu po przyjęciu przez Komisję Europejską regulacyjnych standardów technicznych w tym zakresie.

XIII. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO - ART. 453

Ryzyko kredytowe ograniczane jest poprzez stosowanie zabezpieczenia wierzytelności, którego celem jest zapewnienie zwrotu należności Banku, w szczególności z tytułu udzielonego kredytu, pożyczki wraz z odsetkami, prowizjami i innymi kosztami, lub wykonania przez dłużnika innego zobowiązania pieniężnego wobec Banku, w razie gdyby dłużnik nie wywiązał się w terminie z warunków umowy.

Warunkiem pozytywnej decyzji kredytowej jest dobra kondycja ekonomiczno-finansowa klienta oraz perspektywy rozwoju, zapewniające jego zdolność do spłaty zaciągniętego zobowiązania. Podstawowym źródłem spłaty są dochody dłużnika, dlatego nawet fakt przyjęcia zabezpieczenia o jak najwyższej jakości nie wyłącza konieczności sporządzenia szczegółowej analizy wniosku kredytowego, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami. W ocenie sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta Bank może uwzględnić możliwość ustanowienia prawnego zabezpieczenia spłat ekspozycji kredytowej, umożliwiające zaklasyfikowanie ekspozycji do kategorii „normalne” lub pozwalające na zastąpienie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika oceną sytuacji ekonomiczno-finansowej wystawcy prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej.

Bank w zależności od produktu kredytowego stosuje rodzaje zabezpieczenia określone w pkt. 8.6 niniejszej informacji. Do najbardziej znaczących wartościowo przyjętych przez Bank zabezpieczeń należą:

- hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej,
- hipoteka na nieruchomości mieszkalnej,
- poręczenie według prawa cywilnego oraz przystąpienie do długu,
- przewłaszczenie rzeczy ruchomych.

Bank, podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym, dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości, przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia Bank ocenia według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw celowych oraz możliwości zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. Przyjmuje się wyłącznie zabezpieczenia, których termin rozliczenia względem zabezpieczanej ekspozycji jest taki sam lub dłuższy niż termin tej ekspozycji.

Bank ustala formę zabezpieczenia w porozumieniu z wnioskodawcą, biorąc pod uwagę:

- 1) typowe oraz indywidualne ryzyko związane z zawarciem umowy z wnioskodawcą, w tym:
 - a) ryzyko branży,
 - b) sytuację finansową i gospodarczą wnioskodawcy,
 - c) status prawny wnioskodawcy,
 - d) przebieg dotychczasowej współpracy z Bankiem lub opinie banków, z którymi wnioskodawca dotychczas współpracował,
 - e) rodzaj i wysokość wierzycelności oraz okres kredytowania,
 - f) cechy danego zabezpieczenia wynikające z regulujących je przepisów ogólnych i wewnętrznych Banku (w tym sposób ustanowienia zabezpieczenia, przesłanki i zakres odpowiedzialności wynikającej z zabezpieczenia, sposób realizacji uprawnień Banku), w szczególności:
 - realną możliwość zaspokojenia roszczeń Banku z ustanowionego zabezpieczenia w możliwie najkrótszym czasie z przyjętego zabezpieczenia,
 - płynność zabezpieczenia,
 - istniejące już obciążenia na rzeczy mającej stanowić przedmiot zabezpieczenia, w przypadku zabezpieczeń rzeczowych oraz sytuację finansową i gospodarczą osoby trzeciej zobowiązującej się do zaspokojenia roszczeń Banku za wnioskodawcę oraz jej powiązania personalne i kapitałowe z innymi podmiotami, w przypadku zabezpieczeń osobistych,
 - możliwość pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych na należności Banku, na zasadach określonych w przepisach w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz w aktualnych przepisach wewnętrznych Banku w tym zakresie,
 - możliwość uwzględnienia w rachunku wymogów kapitałowych efektu redukcji ryzyka kredytowego w wyniku przyjętych zabezpieczeń, spełniających kryteria określone w obowiązujących w Banku regulacjach.
- 2) przewidywany koszt ustanowienia zabezpieczenia, który obejmuje:
 - a) należności podatkowe w tym podatek od czynności cywilnoprawnych, opłaty skarbowe,
 - b) opłaty notarialne,
 - c) opłaty sądowe,
 - d) opłaty o charakterze cywilnoprawnym.
- 3) przewidywany nakład pracy Banku związany z monitorowaniem stanu zabezpieczeń oraz koszt dochodzenia roszczeń z przedmiotu zabezpieczenia, z zastrzeżeniem ponoszenia kosztów koniecznych,
- 4) zasady stosowania odpowiednich form zabezpieczeń określone w odrębnych uregulowaniach wewnętrznych Banku.

Udzielając kredytu inwestycyjnego lub zabezpieczonego hipotecznie Bank wymaga ustanowienia prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej na przedmiocie kredytowania. W przypadku gdy wartość prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej nie zabezpiecza w pełni ryzyka

związanego z tą ekspozycją, Bank żąda zabezpieczenia uzupełniającego na majątku kredytobiorcy niestanowiącym przedmiotu kredytowania.

Bank ustanawia zabezpieczenie na majątku osób trzecich wyłącznie w sytuacjach wyjątkowych, gdy majątek kredytobiorcy jest już obciążony na rzecz innych wierzycieli lub jego wartość jest nieadekwatna do ryzyka kredytowego związanego z ekspozycją albo majątek osób trzecich charakteryzuje się lepszą jakością i płynnością.

Szczególne warunki powinny spełniać prawne zabezpieczenia spłat ekspozycji kredytowych w formie hipoteki na nieruchomości, zarówno mieszkalnej jak i komercyjnej, z uwagi na czynniki makroekonomiczne, mające znaczący wpływ na zmianę wartości nieruchomości.

Zabezpieczenie wiarygodności Banku w formie hipoteki na nieruchomości powinno spełniać następujące warunki:

- 1) nieruchomość wyceniona została przez niezależnego rzeczoznawcę według wartości rynkowej, a wartość rynkowa jest jasno i przejrzysto udokumentowana;
- 2) aktualizacja wyceny nieruchomości powinna być dokonywana przez niezależnego rzeczoznawcę, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że wartość nieruchomości mogła istotnie obniżyć się w stosunku do ogółu cen rynkowych na rynku nieruchomości;
- 3) nieruchomość jest odpowiednio ubezpieczona od szkód;
- 4) wartość nieruchomości powinna być monitorowana regularnie, nie rzadziej niż raz w roku w odniesieniu do nieruchomości komercyjnych i nie rzadziej niż co trzy lata w odniesieniu do nieruchomości mieszkalnych, a w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych, monitorowanie wartości nieruchomości powinno odbywać się z większą częstotliwością;
- 5) w posiadaniu Banku znajdują się dokumenty potwierdzające, że zabezpieczenie na nieruchomości zostało prawomocnie ustanowione.

Ponadto w przypadku ustanowienia prawnego zabezpieczenia spłat ekspozycji kredytowych na nieruchomości:

- 1) obowiązuje zasada, zgodnie z którą w przypadku kredytów przekraczających równowartość w złotych kwoty 3 000 000 euro obliczoną według średniego kursu euro ogłaszanego przez NBP obowiązującego w dniu sprawozdawczym, lub 5% funduszy własnych Banku, wycena nieruchomości podlegać będzie aktualizacji przeprowadzanej przez niezależnego rzeczoznawcę przynajmniej raz na trzy lata,
- 2) zaleca się, aby szczególnej uwadze poddane były te ekspozycje kredytowe, dla których prawne zabezpieczenie ich spłaty ustanowione jest na nieruchomości niebędącej własnością dłużnika Banku z tytułu tej ekspozycji, ponieważ ryzyko kredytowe ekspozycji jest wyższe w przypadku, gdy nieruchomość stanowiąca zabezpieczenie ekspozycji jest własnością podmiotu niezobowiązanego z tytułu tej ekspozycji.

Ustanawiane zabezpieczenia muszą korespondować z poziomem ryzyka związanego z ekspozycją kredytową. Umowy dotyczące zabezpieczeń ekspozycji kredytowych powinny być regularnie monitorowane pod kątem ekonomicznym i prawnym.

Przed udzieleniem kredytu Bank bada relację wartości prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej do kwoty tej ekspozycji oraz monitoruje poziom tej relacji w trakcie trwania umowy kredytowej.

W celu szybkiej reakcji na pogorszenie relacji wartości prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej do kwoty tej ekspozycji, Bank stosuje zapisy w umowach o kredyt, które zapewniają w całym okresie kredytowania:

- 1) dostarczanie przez kredytobiorcę określonych przez Bank informacji;
- 2) możliwość przeprowadzenia inspekcji i oceny stanu oraz lokalizacji przedmiotu prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej;
- 3) dokonanie zmiany prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej lub modyfikacji warunków umowy o kredyt;
- 4) nieobciążanie przedmiotu prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej bez powiadomienia Banku;
- 5) ubezpieczenie przedmiotu prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej oraz kontrolę wykorzystania środków odszkodowania z tytułu ochrony ubezpieczeniowej;
- 6) obowiązek okresowej aktualizacji wyceny wartości nieruchomości stanowiącej przedmiot prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowej.

W celu zmniejszenia ekspozycji Banku na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu prawnego zabezpieczenia spłaty ekspozycji kredytowych należy stosować zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.

O ile regulacje wewnętrzne nie stanowią inaczej zaleca się, aby ekspozycja kredytowa była w 100% zabezpieczona prawnymi zabezpieczeniami, pozwalającymi na pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych, z uwzględnieniem obowiązujących w Banku wskaźników korygujących wartość przyjętych prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych.

W przypadku zmiany klasyfikacji należności do wyższej kategorii ryzyka należy dążyć do ustanowienia dodatkowych prawnych zabezpieczeń spłat tych ekspozycji, w szczególności umożliwiających całkowite pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych.

Każdorazowo, przed przyjęciem zabezpieczeń rzeczowych, pracownicy Banku zobowiązani są do przeprowadzenia inspekcji u Klienta, mającej na celu dokonanie weryfikacji proponowanych zabezpieczeń i dokumentów, o ile uregulowania wewnętrzne nie stanowią inaczej.

W przypadku zabezpieczeń osobistych należy bezwzględnie wymagać od osoby fizycznej (również występującej w roli poręczyciela) oświadczenia o stanie majątkowym.

Bank może przyjąć poręczenie współmałżonka kredytobiorcy nieposiadającego zdolności kredytowej w celu ewentualnego uproszczenia w przyszłości trybu dochodzenia wierzytelności w drodze egzekucji.

Prawne zabezpieczenie wierzytelności Banku stanowi potencjalne źródło spłaty tej wierzytelności. Z tego względu wartość rynkowa przyjętych prawnych zabezpieczeń spłat ekspozycji kredytowych powinna być systematycznie monitorowana przez pracowników Banku.

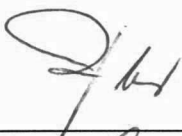
Oceniając przedmiot prawnego zabezpieczenia spłat ekspozycji kredytowych należy uwzględniać wartość zabezpieczenia możliwą do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego, biorąc pod uwagę ograniczenia prawne, ekonomiczne oraz inne mogące wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się Banku. Wymogi, jakie powinno spełniać prawne zabezpieczenie wierzytelności Banku określają wewnętrzne regulacje.

XIV. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU O ZAKRESIE UJAWNIEŃ

Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, wymagane przez art. 453 ust. 1 lit. e.

Oświadczenie

Zarząd Banku Spółdzielczego Ziemi Kraśnickiej w Kraśniku niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko	Podpis
16.07.2015	Józef Gąsiorowski	Prezes Zarządu	
16.07.2015	Jadwiga Rzędawa	Z-ca Prezesa Zarządu	
16.07.2015	Piotr Nowaczek	Z-ca Prezesa Zarządu	